

Захожий С. О., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ В УКРАЇНІ

Забезпечення безпеки польотів є пріоритетом діяльності авіаційного транспорту і невід'ємною складовою національної безпеки. Цивільна авіація активно просуває свою продукцію на ринок міжнародних перевезень пасажирів, вантажів та інших авіаційних послуг. Система управління безпекою польотів — це сукупність заходів із застосування єдиного підходу до управління безпекою польотів, що передбачає оптимізацію організаційної структури, розподіл відповідальності між органами державної влади та суб'єктами авіаційної діяльності, визначення політики та експлуатаційних процедур щодо забезпечення безпеки польотів. В основі управління безпекою польотів лежить системний підхід до виявлення і усунення джерел небезпеки та здійснення контролю за ризиками для забезпечення безпеки польотів з метою мінімізації людських втрат, матеріальних, фінансових, екологічних та соціальних збитків. Згідно ст. 4 Закону України «Про транспорт» державне управління в галузі транспорту здійснюють Міністерство транспорту України, місцеві Ради народних депутатів та інші спеціально уповноважені на те органи відповідно до їх компетенції. Втручання у господарську діяльність підприємств транспорту, відволікання їх експлуатаційного персоналу на інші роботи місцевими органами влади і самоврядування не допускається, крім випадків, передбачених законодавством України.

Унаслідок авіаційних подій гинуть і травмуються люди, авіакомпанії зазнають значних фінансових збитків, що негативно впливає на економічні показники їх діяльності. За останні десять років страхові компанії відшкодували збитків від авіаційних подій на суму понад 160 млн. гривень. Прагнення авіаперевізників отримувати додаткові прибутки призводить до порушення правил безпеки польотів, норм робочого часу та умов відпочинку екіпажів. На даний час згідно з вимогами ІКАО та ЄС впроваджується сучасний підхід до управління безпекою польотів як найбільш ефективна форма державного регулювання діяльності цивільної авіації шляхом проведення постійної роботи з виявлення та усунення ризиків для забезпечення безпеки польотів під час експлуатації повітряних суден, аеродромів, сертифікації персоналу, обслуговування повітряного руху, забезпечення льотної

придатності. Впровадження сучасного підходу до управління безпекою польотів потребує розроблення нових нормативно-правових актів, удосконалення державної політики щодо регулювання діяльності цивільної авіації. Система підготовки та підвищення кваліфікації пілотів цивільної авіації є недосконалою і не відповідає вимогам ІКАО та ЄС.

Розв'язання проблеми передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на:

1. Удосконалення державної політики з питань забезпечення безпеки польотів шляхом: установлення прийнятного рівня безпеки польотів суб'єктами авіаційної діяльності;

2. Упровадження системи управління безпекою польотів у галузі цивільної авіації; застосування системного підходу до виявлення і усунення джерел небезпеки та здійснення контролю за ризиками;

3. Установлення сучасних вимог щодо забезпечення безпечної експлуатації повітряних суден, аеродромів, засобів обслуговування повітряного руху та підготовки авіаційного персоналу; розподілу обов'язків та відповідальності за забезпечення безпеки польотів між органами державної влади та суб'єктами авіаційної діяльності;

4. Удосконалення роботи з розслідування авіаційних подій та інцидентів шляхом утворення Національної комісії з розслідування авіаційних подій; підвищення ефективності державного управління ризиками для забезпечення безпеки польотів через запровадження механізму контролю за визначенням суб'єктами авіаційної діяльності експлуатаційних ризиків і управлінням ризиками;

5. Створення суб'єктами авіаційної діяльності і впровадження власної системи управління безпекою польотів шляхом: здійснення організаційних заходів, визначених у Керівництві з управління безпекою польотів ІКАО; забезпечення дотримання встановлених норм і правил з безпеки польотів; упровадження сучасних інформаційних технологій об'єктивного контролю якості виконання польотів; упровадження систем виявлення, оцінки та управління ризиками; удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань управління безпекою польотів; інформаційне забезпечення функціонування системи управління безпекою польотів, що включає створення і формування бази даних про авіаційні події та інциденти, зокрема причини їх виникнення та фактори впливу, які були встановлені за результатами розслідування, результати аналізу записів бортових реєстраторів та іншої польотної інформації, обов'язкові та добровільні повідомлення авіаційного персоналу про авіаційні події, інциденти та ризики, зауваження інспекторського складу Державної авіаційної адміністрації.

Державне регулювання та політику в галузі безпеки польотів має бути спрямовано на розвиток державної системи безпеки польотів цивільної

авіації, що передбачає підвищення ролі держави в дотриманні міжнародних стандартів безпеки польотів.

Література

1. Повітряний кодекс України від 4 травня 1993 р. № 3167-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 25. – Ст. 274.

2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.

3. Концепція державної цільової програми безпеки польотів на період до 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avia.gov.ua/documents/Normativno-pravova-baza/Nacionalne-zakonodavstvo/Postanovi-KMU/23498.html>.

УДК 347.822.4(043.2)

Зінченко М. М., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОБОВ'ЯЗКОВЕ АвіАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ АвіАЦІЇ: СТРАХУВАННЯ ЧЛЕНІВ ЕкіПАЖУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА

Авіаційне страхування — це загальна назва комплексу майнового та особистого страхування, страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у випадку настання певних подій які визначені договором страхування або законодавством. Загалом розрізняють обов'язкове та добровільне авіаційне страхування. Застосування цих видів страхування обумовлено внутрішніми законодавчими актами та міжнародними конвенціями з цивільної авіації, до яких приєдналася Україна. Воно поширюється на усіх як на території нашої країни, так і за її межами [1].

Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації проводиться з метою забезпечення захисту інтересів експлуатантів, пасажирів, третіх осіб і включає: страхування відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажирам, багажу, пошти, вантажу; страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам; страхування членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу; страхування повітряних суден; страхування працівників замовника авіаційних робіт, осіб, пов'язаних із забезпеченням технологічного процесу під час виконання авіаційних робіт [2].